

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

09.10.2025. Nr. 6-1/720

Salaspils novada pašvaldībai
dome@salaspils.lv

Informācijai: Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai
pasts@varam.gov.lv

Par līdzfinansējumu

[1] Tiesībsarga birojā ir saņemta Salaspils novada pašvaldības 2025. gada 19. septembra atbilde Nr. DM/1-16.2/25/2905 par līdzfinansējumu izglītojamo braukšanas kartes iegādei Salaspils novada pašvaldībā. Atbildē norādīts, ka skolēna vecāks sedz simbolisku daļu no transportēšanas izdevumiem – 2 braucienus jeb 2 EUR mēnesī. Šāds līdzfinansējuma mehānisms uzsver vecāku līdzdalību un ieinteresētību bērna izglītības nodrošināšanā, veicina disciplīnu, lai kartes lietošana būtu apzināta un atbildīga, rada simbolisku līdzmaksājumu, kas apliecina, ka pakalpojuma izmantošana ir kopīgi finansēta gan no pašvaldības, gan no ģimenes puses.

[2] Tiesībsargs nepiekrīt pašvaldības viedoklim izglītojamo transportēšanas jautājumā turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[2.1] ANO Bērnu tiesību konvencijas 28. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz izglītību, un nolūkā pakāpeniski īstenot šīs tiesības un ievērot vienādu iespēju principu tās ievieš obligātu bezmaksas pamatizglītību un veic pasākumus, lai sekmētu skolu regulāru apmeklēšanu un samazinātu to skolēnu skaitu, kuri pamet skolu. Pants koncentrējas uz dalībvalstu pienākumiem attiecībā uz izglītības sistēmu izveidi un to pieejamības nodrošināšanu.¹

Latvijas apņemšanās nodrošināt iespēju bez maksas iegūt pamatizglītību un vidējo izglītību ir noteikta Satversmes 112. pantā. Tiesībām uz izglītību piemīt ekonomisko, sociālo un kultūras

---

¹ ANO Bērnu tiesību komitejas 2001. gada 17. aprīļa Vispārējais komentārs Nr. 1 (2001) 29. panta 1. punkts. Izglītības mērķi

tiesību daba, un tās prasa, lai valsts īsteno virkni pozitīvu pasākumu, piemēram, nodrošina pieejamu un bezmaksas izglītību.² Izglītības pieejamība ir nodrošināma, radot vienlīdzīgas iespējas un novēršot šķēršļus, kas varētu rasties, izmantojot izglītības iespējas.³

[2.2] Izglītības likuma 17. panta pirmā daļa paredz, ka katras pašvaldības pienākums ir nodrošināt bērniem, kuru dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmsskolas izglītību un pamatzglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā pašvaldības izglītības iestādē, bet šī panta trešās daļas 14. punkts nosaka, ka pašvaldība nodrošina transportu izglītojamo nokļūšanai izglītības iestādē un atpakaļ dzīvesvietā, ja nav iespējams izmantot sabiedrisko transportu.

Norma nepārprotami paredz pašvaldībai nodrošināt izglītojamo fizisku nogādāšanu izglītības iestādē un atpakaļ, proti, tai ir pienākums parūpēties, lai visi izglītojamie varētu droši nokļūt izglītības iestādē un atpakaļ mājvietā. Šāda pašvaldības pienākuma izpratne ir atbilstoša starptautiskajos un nacionālajos tiesību aktos nostiprinātajam izglītības bez maksas principam – neatkarīgi no bērna dzīvesvietas visiem izglītojamiem ir jābūt vienlīdzīgām iespējām nokļūt skolā. Nosakot līdzmaksājumu par pašvaldības gādātā transporta izmantošanu, izglītojamiem faktiski tiek radīts šķērslis izglītības iegūšanā, jo ģimene ir spiesta segt transporta izdevumus tikai tādēļ, ka skolu tīkls nav izveidots konkrētai ģimenei draudzīgs un skola nav pieejama tik tuvu, lai būtu iespējams neizmantojot pašvaldības pakalpojumu.

[2.3] Lai arī vecākiem ir pienākumi bērna tiesību uz izglītību nodrošināšanā, tomēr nevar piekrist, ka tas ir attiecināms uz transportēšanas pienākumu tādējādi, ka vecākiem būtu arī jāpiedalās skolēnu transporta finansēšanā. Vecāku (personu, kas realizē aizgādību) pienākumi ir skaidri noteikti Izglītības likuma 58. pantā. Attiecībā uz materiālu ieguldījumu bērna izglītības nodrošināšanā var minēt, piemēram, vecāku pienākumu nodrošināt ģimenē bērna izglītošanai, veselībai, attīstībai un sadzīvei nepieciešamos apstākļus vai nodrošināt sava bērna izglītošanai nepieciešamos individuālos mācību piederumus. Transporta sakarā šādi pienākumi nav noteikti, turklāt jāņem vērā, ka 58. pantā noteiktie pienākumi pildāmi vecāku materiālo iespēju robežās. Tādējādi arī gadījumos, ja vecāki materiālo iespēju trūkuma dēļ nevar izpildīt savus likumā noteiktos pienākumus (piemēram, nodrošināt individuālos mācību līdzekļus), pašvaldībai ir pienākums iesaistīties, lai nodrošinātu bērna tiesības uz izglītību. Nav šaubu, ka vecāku pienākums

² sal.: Satversmes tiesas 2019. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2018-12-01 20. punkts

³ sk. Satversmes tiesas 2019. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2018-12-01 20. punktu un 2024. gada 12. jūlija sprieduma lietā Nr. 2023-15-01 14.4. punktu

gādāt par bērna transportēšanu uz izglītības iestādi gadījumā, ja nav iespējams izmantot sabiedrisko transportu vai pārvietoties patstāvīgi, normatīvajos aktos nav noteikts.

[3] Pamatojoties uz Tiesībsarga likuma 11. panta 4. punktā noteikto tiesībsarga funkciju jautājumos, kas saistīti ar cilvēktiesību un labas pārvaldības principa ievērošanu, atklāt trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā, kā arī veicināt šo trūkumu novēršanu, lūdzu Salaspils novada pašvaldību **līdz 2025. gada 27. novembrim** precizēt Salaspils novada domes 2020. gada 10. decembra saistošos noteikumus Nr. 36/2020 "Par braukšanas maksas atvieglojumiem un kompensāciju izmaksu sabiedriskā transporta izdevumu segšanai Salaspils novada izglītojamiem", izslēdzot normas, kas paredz līdzfinansējuma noteikšanu par braukšanas kartes autobusiem saņemšanu.

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 65. panta otro daļu rekomendācija nosūtāma Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai.

Tiesībsardzes pilnvarojumā

Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

Laila Grāvere